

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे

(महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाची स्वायत्त संस्था)

२८, क्वीन्स गार्डन, कॉम्प, पुणे - ४११००९.

Email : competitiveupsc@barti.in, bartidelhi19@gmail.com

Website : <http://barti.maharashtra.gov.in>

अनुसूचित जातीच्या उमेदवारांसाठी UPSC (Civil Services) Examination-2019 स्पर्धा परीक्षेच्या (पूर्व व मुख्य परीक्षा) पूर्वतयारी प्रशिक्षणाकरिता दिल्ली येथील नामवंत कोचिंग इंस्टीट्यूटमध्ये अनिवासी व निःशुल्क प्रशिक्षण

महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जातीच्या २०० उमेदवारांना बार्टीमार्फत प्रशिक्षणासाठी पुरस्कृत (Sponsor) करण्यात येणार आहे. उमेदवारांची निवड करण्याकरिता COMMON ENTRANCE TEST (BARTI- DELHI-CET-2019) आयोजित करण्यात येत आहे. तरी त्यासाठी ऑनलाईन अर्ज मागविण्यात येत आहे.

१. प्रशिक्षण कालावधीमध्ये उमेदवारास मिळणारे लाभ (प्रती विद्यार्थी) -	वेळापत्रक	
१.१ दिल्ली येथील कोचिंग संस्थेस देण्यात येणारी संपूर्ण कोचिंग फी	ऑनलाईन अर्ज स्वीकारण्याची अंतिम तारीख	दि. १९ जून, २०१८ सकाळी १०.०० पर्यंत
१.२ विद्यावेतन प्रती माह रु. १२,०००/-	ई-प्रवेशपत्र (Admit Card) मिळण्याची तारीख	दि. २० ते २३ जून, २०१८
१.३ पहिल्या महिन्यातील आर्थिक सहाय्य रु. ३,०००/-	BARTI-DELHI-CET-2019 परीक्षेची तारीख	दि. २४ जून, २०१८
१.४ दिल्ली येथे सुरवातीच्या प्रवासाकरिता रु. ५०००/- व कोचिंग क्लास संपल्यानंतर परतीच्या प्रवासासाठी रु. ५०००/- प्रवास भत्ता		

उपलब्ध प्रशिक्षणार्थी पदसंख्या - २००

तपशील	एकूण कौटुंबिक उत्पन्न			एकूण	पात्रता-
	रु. ३ लाखापेक्षा कमी उत्पन्न गट (२५%)	रु. ३ लाख ते ६ लाख उत्पन्न गट (२५%)	खुला उत्पन्न गट		
सर्वसाधारण	३४	३४	५६	१२४	१ महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जातीचा उमेदवार असावा
अ) महिला (३०%)	१५	१५	३०	६०	२ दिनांक १ मे, २०१८ रोजी कोणत्याही शाखेचा पदवीधर असावा
ब) विकलांग (३%)	१*	१*	४*	६	३ UPSC (Civil Services) Examination -२०१९ साठी पात्र असावा
				१९०	४ बार्टी पुरस्कृत UPSC प्रशिक्षणाचा [यशदा, प्री आयएसएस (SIAC), दिल्ली येथील अनिवासी प्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्यातील अनिवासी व निवासी प्रशिक्षण या प्रशिक्षणांचा सन २०१५ ते २०१८ या कालावधीमधील झालेल्या प्रशिक्षणाचा)] लाभ घेतलेला नसावा.
विशेष राखीव (५%) - अनुसूचित जातीच्या आत्महत्या ग्रस्त शेतकऱ्यांचे मुले/ अनाथ/ अनुसूचित जातीच्या दुर्गम आदिवासी भागातील उमेदवार/ अनुसूचित जातीच्या नक्षलग्रस्त भागातील उमेदवार/ प्रशिक्षणाच्या लाभपासून अद्यापपर्यंत वंचित अनु. जातीतील उपजातीचे उमेदवार				१०	
• सूचना- विशेष राखीव आरक्षण केवळ परीक्षेमध्ये सहभागी उमेदवारांसाठीच लागू असेल.					
			एकूण (१९० + १०)	२००	

Online अर्ज करण्यासाठी <http://barti.maharashtra.gov.in> > NOTICE BOARD > **BARTI-DELHI-CET-2019-APPLY ONLINE.**

अधिक माहितीसाठी <http://barti.maharashtra.gov.in> > NOTICE BOARD > **BARTI-DELHI- CET-2019- ADVT and GUIDELINES** या लिंकवर क्लिक करा.

टिप- online फॉर्म भरणे किंवा प्रवेश पत्र डाऊनलोड इ बाबतच्या अडचणीसाठी संपर्क - ७४००२१३६७८, ९६१९४५२१०९ किंवा bartihelp@gmail.com

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे.

(महाराष्ट्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाची स्वायत्त संस्था)

२८ क्वीन्स गार्डन, जुन्या सर्किट हाऊसजवळ, पुणे-४११ ००१. दूरध्वनी क्र. : ०२०-२६३४ ३६००/२६३३ ३३३०

● E-mail : directorbarti@gmail.com ● Website : <https://barti.maharashtra.gov.in> ● फॅक्स : ०२०-२६३३ ३५९६

महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जातीच्या उमेदवारांना दिल्ली येथील नामांकित कोचिंग संस्थेमध्ये संघ लोकसेवा आयोग —नागरी सेवा परीक्षा — २०१९ चे पूर्व तयारी प्रशिक्षण

टिप — उमेदवारांची निवड ही दि. २४ जून २०१८ रोजी आयोजित BARTI-DELHI-CET-२०१९ या निवड चाळणी परीक्षेतील प्राप्त गुणांनुसार करण्यात येणार आहे.

परीक्षेचे वेळापत्रक —

Online अर्ज करण्याकरिता अंतिम दिनांक	दि. १९ जून २०१८, सकाळी १०.०० पर्यंत
ई-प्रवेशपत्र डाऊनलोड करण्याचा कालावधी	दि. २० जून ते २३ जून २०१८
BARTI-DELHI-CET-2019 परीक्षेचा दिनांक	दि. २४ जून २०१८

BARTI-DELHI-CET-2019 या चाळणी परीक्षेकरिता अर्ज करण्यासाठी मार्गदर्शक सूचना-

१. पात्र उमेदवारांना वेब बेस्ड (Web-based) ऑनलाईन अर्ज <https://barti.maharashtra.gov.in>>Notice Board> BARTI-DELHI-CET-2019> APPLY ONLINE या वेबसाईट द्वारे दि. १९ जून २०१८ रोजी सकाळी १०.०० वाजेपर्यंत सादर करणे आवश्यक राहिल.
२. अर्ज करतेवेळी उमेदवाराने त्यांचे नाव, जन्म दिनांक, ईमेल पत्ता, मोबाईल क्रमांक, निवासाचा पत्ता, BARTI-DELHI-CET-2019 परीक्षेकरिताचे परीक्षा केंद्र अचूक भरावे.
३. पात्रता : उमेदवार हा महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जातीचा असावा. दि. १ जून २०१८ पर्यंत कोणत्याही शाखेची पदवी प्राप्त केलेली असावी. तसेच उमेदवार UPSC (Civil Services) Examination- २०१९ परीक्षेस पात्र असावा.

टिप : जर उमेदवाराने बार्टी मार्फत आयोजित केलेल्या पुढील प्रशिक्षणाचा लाभ घेतला असेल तर असे विद्यार्थी उमेदवार सदर प्रशिक्षणाचा लाभ घेण्यास अपात्र आहेत.

१. महाराष्ट्र राज्यातील पुणे, औरंगाबाद, नागपूर येथील निवासी प्रशिक्षण (सन २०१५-१६)
२. यशदा व भारतीय प्रशासकीय सेवा पूर्व प्रशिक्षण केंद्रातील (SIAC मुंबई, औरंगाबाद, अमरावती, नागपूर, नाशिक व कोल्हापूर) बार्टी पुरस्कृत प्रशिक्षणार्थी (सन २०१५, २०१६, २०१७, २०१८)

३. दिल्ली येथील नामांकित संस्थेमधील प्रशिक्षण (सन २०१५, २०१६, २०१७, २०१८)

४. महाराष्ट्र राज्यातील UPSC प्रशिक्षण (सन २०१७-२०१८)

४. उमेदवाराने एकच online अर्ज भरावा. एकापेक्षा अधिक वेळेस अर्ज केल्याचे आढळून आल्यास, फक्त पहिलाच अर्ज ग्राह्य धरण्यात येईल.
५. महाराष्ट्रातील विविध केंद्रांवर BARTI-DELHI-CET-2019 ही परीक्षा घेण्यात येईल. उमेदवारांनी online अर्ज करतेवेळी योग्य परीक्षा केंद्र निवडावे. एकदा दिलेले परीक्षा केंद्र कोणत्याही परिस्थितीत पुन्हा बदलवून देण्यात येणार नाही. परीक्षेस उपस्थित राहण्यासाठी उमेदवारास कोणताही प्रवासभत्ता प्रदान करण्यात येणार नाही.
६. या परीक्षेचे प्रवेशपत्र <https://barti.maharashtra.gov.in>>Notice Board> BARTI-DELHI-CET-२०१९-ADMIT CARD या लिंकवर दि. २० जून २०१८ ते दि. २३ जून २०१८ पर्यंत उपलब्ध असेल. प्रवेशपत्रावर उमेदवारास परीक्षेची तारीख, वेळ व परीक्षा केंद्र दिले जाईल. उमेदवारास इतर कोणत्याही संवादाच्या माध्यमाद्वारे सदर माहिती कळविण्यात येणार नाही.
७. जाहिरातीत नमूद केलेल्या पदसंख्या व आरक्षणामध्ये बदल करण्याचे अधिकार मा. महासंचालक, बार्टी, पुणे यांचेकडे राखीव आहेत.
८. निवड यादीतील उमेदवारास त्यांच्या गुणांप्रमाणे, उमेदवाराने दिलेल्या कोचिंग क्लासच्या प्राधान्य क्रमाप्रमाणे व तेथील उपलब्ध वैकल्पिक विषयाप्रमाणे कोचिंग क्लासचे वाटप करण्यात येईल. उमेदवारास कोणत्याही कारणास्तव कोचिंग क्लास बदलवून देण्यात येणार नाही. तसेच कोचिंग क्लास बदलवून देण्याबाबत दबाव आणल्यास, त्यांची या प्रशिक्षणातील उमेदवारी रद्द करण्यात येईल.

परीक्षेचे स्वरूप-

१. परीक्षा दोन सत्रामध्ये आयोजित केली जाईल. पेपर I (General Studies) व पेपर II (CSAT) प्रत्येक १०० गुण प्रमाणे एकूण २०० गुणांची चाळणी परीक्षा घेण्यात येईल. प्रत्येक सत्राकरिता एक तास अवधी देण्यात येईल.
२. संघ लोकसेवा आयोग नागरी परीक्षेप्रमाणे प्रश्नपत्रिका हिंदी व इंग्रजी दोन्ही माध्यमांमधून उपलब्ध करून देण्यात येईल.

पेपर	विषय	प्रश्न संख्या	एकूण गुण	वेळ व कालावधी
I	General Studies (GS)	५०	१००	दुपारी १.०० ते २.०० (१ तास)
II	Civil Services Aptitude Test (CSAT)	४०	१००	दुपारी २.०० ते ३.०० (१ तास)
		एकूण	२००	२ तास

उमेदवार निवडीचे निकष-

१. BARTI- DELHI-CET- 2019 पेपर I (GS) आणि पेपर— II (CSAT) या दोन्ही पेपर साठी उपस्थिती अनिर्वाय आहे. जर उमेदवार कोणत्याही पेपर साठी अनुपस्थित असल्यास सदर प्रशिक्षणास त्यांची निवड ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.
२. सदर प्रशिक्षणाकरिता गुणवत्ता यादीतील उतरत्या क्रमाने व बार्टीच्या जाहिरातीतील आरक्षणाच्या धोरणानुसार उमेदवारांची निवड करण्यात येणार आहे. निवड करण्यात येणाऱ्या उमेदवारांची संख्या कमी किंवा अधिक करण्याबाबत बार्टी संस्थेचा निर्णय अंतिम राहिल.
३. पेपर I (GS) -१०० गुणांचा व पेपर II (CSAT)— १०० गुणांचा असे एकत्रित २०० गुणांची परीक्षा घेण्यात येईल. पेपर II (CSAT) हा पात्रता (Qualifying nature) स्वरूपाचा पेपर असून पेपर II मध्ये किमान ३३% (१०० पैकी किमान ३३) गुण प्राप्त करणे पात्र होण्यास आवश्यक आहेत. पेपरमधील गुणदान निगेटिव्ह मार्किंग प्रमाणे (Negative Marking) देण्यात येणार आहेत.
४. गुणवत्ता यादी पेपर I (GS) मधील गुणाच्या उतरत्या क्रमाने घोषित करण्यात येईल.
५. जर दोन किंवा अधिक उमेदवारांनी सारखे गुण प्राप्त केले, तर उमेदवार निवडीसाठी पात्रता निकष ठरविण्याचे अधिकार बार्टी संस्थेकडे आहेत .
६. आरक्षणाचे निकष-
एकूण संख्या — २००

तपशील	एकूण कौटुंबिक उत्पन्न			एकूण
	रु. ३ लाखापेक्षा कमी उत्पन्न गट (२५%)	रु. ३ लाख ते ६ लाख उत्पन्न गट (२५%)	खुला उत्पन्न गट	
सर्वसाधारण	३४	३४	५६	१२४
अ) महिला (३०%)	१५	१५	३०	६०
ब) विकलांग (३%)	१*	१*	४*	६
एकूण	५०	५०	९०	१९०
विशेष राखीव (५%) — अनुसूचित जातीच्या आत्महत्या ग्रस्त शेतकऱ्यांचे मुले/ अनाथ/ दुर्गम आदिवासी भागातील अनुसूचित जातीचे उमेदवार/ नक्षलग्रस्त भागातील अनुसूचित जातीचे उमेदवार/ प्रशिक्षणाच्या लाभापासून अद्यापपर्यंत वंचित अनुसूचित जातीतील उपजातीचे उमेदवार. टिप: विशेष राखीव आरक्षण केवळ परीक्षेमध्ये सहभागी उमेदवारांसाठीच लागू असेल.				१०
एकूण = १९० + १०				२००

१. ३०% जागा महिलांसाठी राखीव. परंतु योग्य गुणवत्ता धारक महिला उमेदवार उपलब्ध नसल्यास त्या जागी गुणवत्ताधारक पुरुष उमेदवाराची निवड येईल.
२. ३% जागा अपंगांसाठी राखीव. परंतु योग्य गुणवत्ता धारक अपंग उमेदवार उपलब्ध नसल्यास त्या जागी गुणवत्ताधारक पुरुष/महिला उमेदवाराची निवड येईल.

३. ५% जागा विशेष घटकांसाठी राखीव. आत्महत्या ग्रस्त शेतकऱ्यांचे मुले, अनाथ, दुर्गम आदिवासी भागातील व नक्षलग्रस्त भागातील उमेदवार, सदर प्रशिक्षणाच्या लाभापासून अद्यापपर्यंत वंचित अनु. जातीतील उपजातीतील उमेदवारांना आरक्षित

४. एकूण जागांच्या २५ टक्के जागा कौटुंबिक उत्पन्न रु. ३.०० लाखापेक्षा कमी असलेले उमेदवारांसाठी

५. एकूण जागांच्या २५ टक्के जागा कौटुंबिक उत्पन्न रु. ३.०० लाखापेक्षा जास्त व रु. ६.०० लाखापेक्षा कमी असलेले उमेदवारांसाठी

७. विद्यार्थ्यांची पहिली निवड यादी बार्टी संस्थेच्या <https://barti.maharashtra.gov.in>. संकेत स्थळावर घोषित करण्यात येईल.
८. घोषित केलेल्या पहिल्या निवड यादीतील उमेदवारांनी प्रशिक्षणाकरिता हजर न झाल्यास, दुसरी निवड यादी घोषित करण्यात येईल.
९. निवड झालेल्या उमेदवारास बार्टी संस्थेने वाटप (allote) केलेल्या दिल्ली येथील नामांकित कोचिंग संस्थेमध्ये घोषित केलेल्या तारखेस रुजू होणे बंधनकारक राहिल.
१०. निवड झालेल्या उमेदवारांना दिल्ली येथील नामांकित संस्थेमध्ये संघ लोकसेवा आयोग नागरी सेवा परीक्षा २०१९ च्या पूर्व व मुख्य परीक्षा पूर्व तयारी प्रशिक्षणाचा लाभ घ्यावयाचा असेल तर उमेदवारास बार्टी संस्थेसोबत रु. ५००/- च्या स्टॅप पेपर वर प्रशिक्षणातील अटी व नियमांच्या पालनाबाबतचा करार करावा लागेल. करारनामा सही करतवेळी सर्व आवश्यक मूळ प्रमाणपत्रे सादर करणे बंधनकारक आहे. कागदपत्रांची पडताळणी ही पुणे येथे करण्यात येईल. जर निवड यादीतील उमेदवार सदर करार करण्यास कोणत्याही कारणास्तव अनुपस्थित राहिल्यास त्यांची प्रशिक्षणाकरिताची उमेदवारी रद्द ठरविण्यात येईल. तसेच या प्रशिक्षणामधून मिळणाऱ्या कोणत्याही लाभास तो पात्र ठरणार नाही.

टिप :- जर उमेदवार विकलांग असेल तर त्याने मदतनीसाची सोय करण्याची जबाबदारी उमेदवाराची राहिल. तसेच परीक्षेपूर्वी त्याने परीक्षा केंद्र प्रमुखास याबाबत माहिती द्यावी.

कागदपत्र पडताळणीकरिता आवश्यक कागदपत्रे —

१. दहावी प्रमाणपत्र (SSC certificate or Date of Birth Certificate)
२. पदवी प्रमाणपत्र (Certificate of Graduation)
३. जात प्रमाणपत्र (Cast Certificate)
४. जात वैधता प्रमाणपत्र (Cast Validity Certificate)
५. कौटुंबिक उत्पन्नाचा दाखला (Income Certificate of parents (income from all the sources))
६. अधिवास प्रमाणपत्र (Domicile Certificate)
७. BARTI-DELHI-CET-2019 परीक्षेचे प्रवेशपत्र (admit card)
८. आधार कार्ड (Aadhar card (UID))
९. पॅन कार्ड (PAN Card)
१०. Two Passport size photograph
११. विशेष आरक्षणाचा लाभ घेणाऱ्या उमेदवारांनी आवश्यक कागदपत्रे या कार्यालयास सादर करावे.

विद्यार्थ्यांना प्रशिक्षणादरम्यान मिळणाऱ्या सुविधा

BARTI-DELHI-CET-2019 या निवड चाळणी परीक्षेमधून निवडण्यात आलेल्या उमेदवारांना पुढील सुविधा/ लाभ देण्यात येतील-

१. बार्टी संस्थेमार्फत दिल्ली येथील कोचिंग क्लासची फी कोचिंग इन्स्टिट्यूटला देण्यात येते.
२. सदर प्रशिक्षण अनिवासी असल्याने उमेदवारांना दिल्ली येथील निवास व भोजनाची व्यवस्थेकरिता प्रती माह रु. १२०००/- विद्यावेतन देण्यात येते. विद्यावेतन करिता विद्यार्थ्यांची उपस्थिती ग्राह्य धरण्यात येईल.
३. दिल्ली येथे प्रशिक्षणाच्या सुरवातीस जाण्याकरिता रु. ५०००/- (एकदा) व प्रशिक्षण संपल्यानंतर परतीच्या प्रवासाकरिता रु. ५०००/- (एकदा) प्रवास खर्च देण्यात येतो.
४. पहिल्या महिन्यातील आर्थिक सहाय्य रु. ३०००/-
५. प्रशिक्षणार्थींनी आवश्यक अहवाल बार्टी संस्थेस सादर करावे.
६. प्रशिक्षणार्थ्यांना प्रशिक्षणादरम्यान अर्थार्जनास (नोकरी, व्यवसाय करण्यास) मनाई आहे.
७. उमेदवारास कोणत्याही टप्प्यावर कोणत्याही कारणास्तव प्रशिक्षण सोडायचे असल्यास त्या उमेदवारास प्रशिक्षणादरम्यान त्याकरिता संस्थेने केलेला खर्च पुन्हा बार्टी संस्थेस द्यावा लागेल.

Detailed description of question paper for BARTI-DELHI-CET- 2019

PAPER I- (General Studies)

Number of Question – 50 (Objective type Multiple Choice Question)

Total Marks – 100 (2 Marks for each question)

Negative Marking – 0.67 Marks for each wrong answer

(i.e. 1/3rd of the total marks allotted for that question)

Syllabus and the Suggested Reference books for study

All the 50 questions of Multiple Choice type of this paper will be based on the latest syllabus of the General Studies, Paper -1 published by UPSC for Civil Services Preliminary Examination- 2019. The syllabus and the list of reference books are as follows:

Sr. No	Syllabus	Suggested Reference books for study
I	Current events of national and international importance.	a) India Year Book- Govt. of India Publication, b) Newspapers and magazines listed below. c) Manorama Yearbook.
II	History of India and Indian National Movement	a) NCERT Books from std. VIII to XII. b) India's struggle for Independence by Bipin Chandra . c) India since Independence by Bipin Chandra d) Modern Indian History by Groover & Groover e) Ancient India by L. Mukherjee f) Medieval India -Volume I & II by Satish Chandra g) Medieval India by L. Mukherjee h) Modern India by L. Mukherjee i) Indian Culture- Spectrum Guide
III	Indian and World Physical Geography, Social, Economic Geography of India and the World	a) NCERT Books from std. VIII to XII. b) Physical Geography by Goh Chen Leong c) India- A Comprehensive Geography by Khullar d) Geography of India by Majid Husain e) India and world Geography by Hussain f) Geography by Surender Singh g) Partiyogita darpan special issue on geography h) Oxford Atlas for Map

IV	Indian Polity and Governance- Constitution, Political System, Panchayati Raj, Public Policy, Rights Issues, etc.	a) NCERT Books from std. VIII to XII. b) Indian Polity for Civil Services Examinations by M. Laxmikanth c) Introduction to the Constitution of India by D.D. Basu d) Our Parliament by Subhash Kashyap e) Constitution of India by Bakshi
V	Economic and Social Development-Sustainable Development, Poverty, Inclusion, Demographics Social, Sector initiatives, etc	a) NCERT Books from std. VIII to XII. b) Indian Economy by Mishra & Puri c) Indian Economy by Dutt & Sundaram d) Indian Economy by Uma Kapila e) Partiyogita darpan special issue on Economy f) Economic Survey g) The Budget
VI	General issues on Environmental Ecology, Biodiversity and Climate Change - that do not require subject specialization	a) Environmental Ecology Biodiversity & Climate Change – Partiyogita Darpan b) Environment for Civil Services Preliminary Examination by Sachchida Nand Jha c) Environmental Studies from Crisis to Cure (2 nd Edition) by R.Rajagoplan d) Ecology and Environment by P. D. Sharma
VII	General Science	a) NCERT Books from std. V to X. b) Tata McGraw Hill guide c) Science and Technology in India – Spectrum d) General Science For Civil Services Preliminary Examinations by S.A. Majid

Note: Apart from the above mentioned reference books, candidates may refer any one of the following guides:

- a) General Studies for Civil Services Preliminary Examination 2018 – Tata McGraw Hill.
- b) The Pearson CSAT Manual.
- c) IAS (Pre.) Solved Papers General Studies with CSAT (Question Bank)
- d) IAS Prelims/CSAT Civil Services: 19 Years General Studies Topic-Wise Solved Paper (Question Bank)

List of Magazines/Periodicals, recommended for study

- a) Civil Service Chronicle
- b) Contemporary Issues
- c) Civil Services Times
- d) Partiyogita Darpan
- e) Competition success Review
- f) Front Line
- g) Yojana
- h) Kurukshetra
- i) Economic and Political Weekly

List of Newspapers recommended

- a) The Hindu
- b) Indian Express
- c) Economic times
- d) Times of India
- e) Hindustan times

PAPER II- (Civil Services Aptitude Test - CSAT)

Number of Question – 40 (Objective type Multiple Choice Question)

Total Marks – 100 (2.5 Marks for each question)

Negative Marking – 0.83 Marks for each wrong answer
(i.e $\frac{1}{3}^{\text{rd}}$ of the total marks allotted for that question)

Syllabus and the Suggested Reference books for study

All the 40 questions of Multiple Choice type of this Part will be based on the latest syllabus of the Paper -II published by UPSC for Civil Services Preliminary Examination- 2018. The syllabus and the list of reference books are as follows:

Sr. No	Syllabus	Reference book
I	Comprehension	a) How to Prepare for Verbal Ability and Reading Comprehension for the CAT by Arun Sharma b) Proficiency in Reading Comprehension – by Ajay Singh c) English Reading Comprehension by Anjani A Gupta d) Word Power Made Easy by Norman Lewis e) Merriam-Webster’s Vocabulary Builder f) English Grammar and Composition By Wren & Martin
II	Interpersonal skills including communication skills	R.S. Aggarwal., Tata McGraw Hill.
III	Logical reasoning and analytical ability	Nonverbal and logical reasoning by R.S. Aggarwal, Tata McGraw Hill.
IV	Decision-making and problem solving	Quantitative Aptitude by R.S. Aggarwal
V	General mental ability	Mental ability by R.S. Aggarwal., Tata McGraw Hill.
VI	Basic numeracy (numbers and their relations, orders of magnitude, etc.) (Class X level), Data interpretation (charts, graphs, tables, data sufficiency etc. - Class X level)	R.S. Aggarwal., Tata McGraw Hill.

Note: Apart from the above reference books, candidates may refer any one of the following guides for practicing UPSC exams question papers of last few years:

- a) UPSC Past exam solved question paper of - **Pearson**
- b) UPSC Past exam solved question paper of - **Tata McGraw Hill**

Note: Any change / modification in the above matter will be notified only on the website <https://barti.maharashtra.gov.in> Candidates are advised to see the website time to time.

Help desk-

Email ID : bartihelp@gmail.com

Contact Number : 7400213678, 9619452109

Time : 8.00 am to 8.00 pm